

Universitat de Lleida
Institut de Ciències
de l'Educació

Associació Catalana de Dislèxia

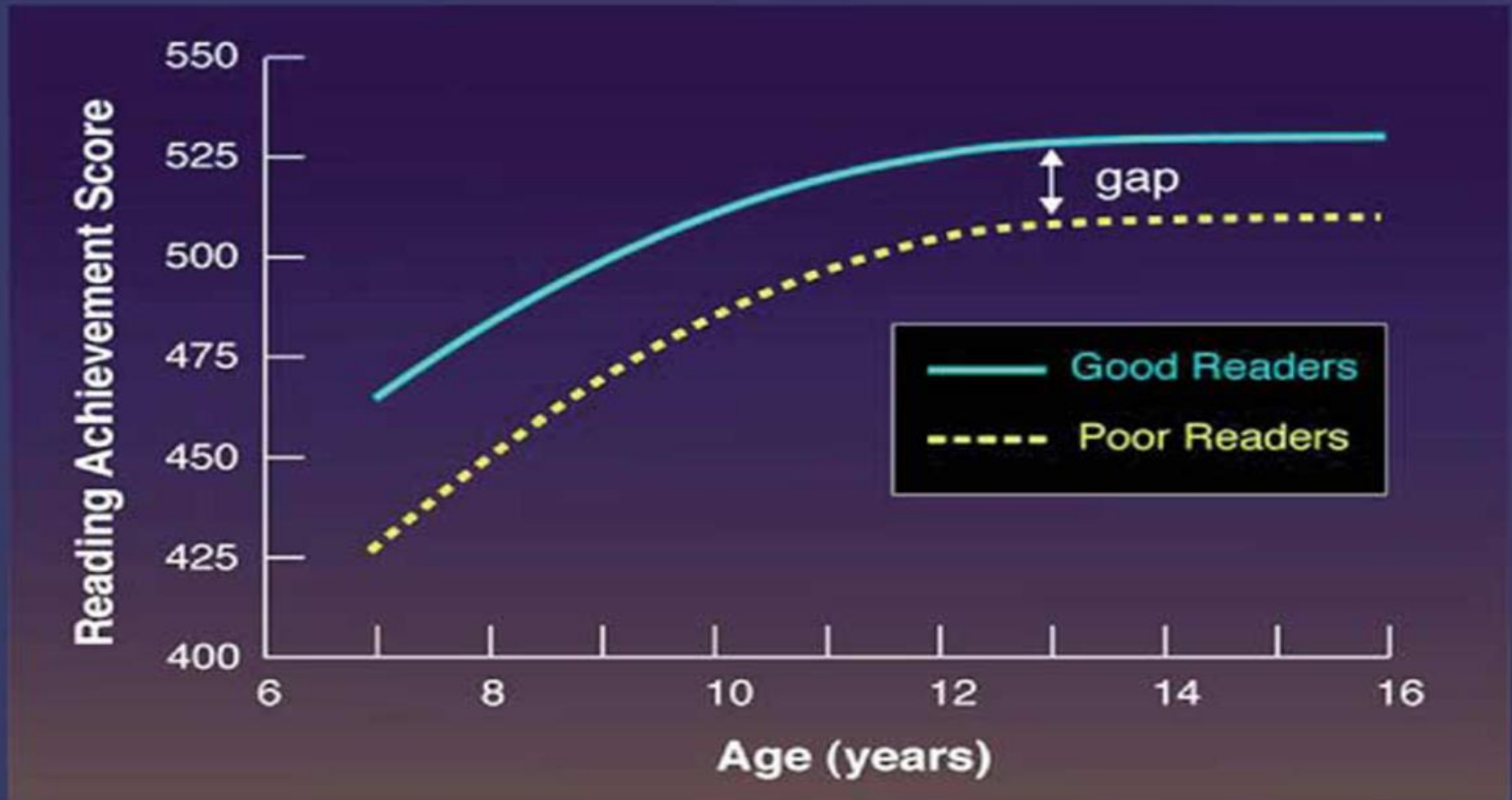
Enfocament estratègic de la dislèxia a la secundària i la relació amb les famílies

25 d'abril de 2023

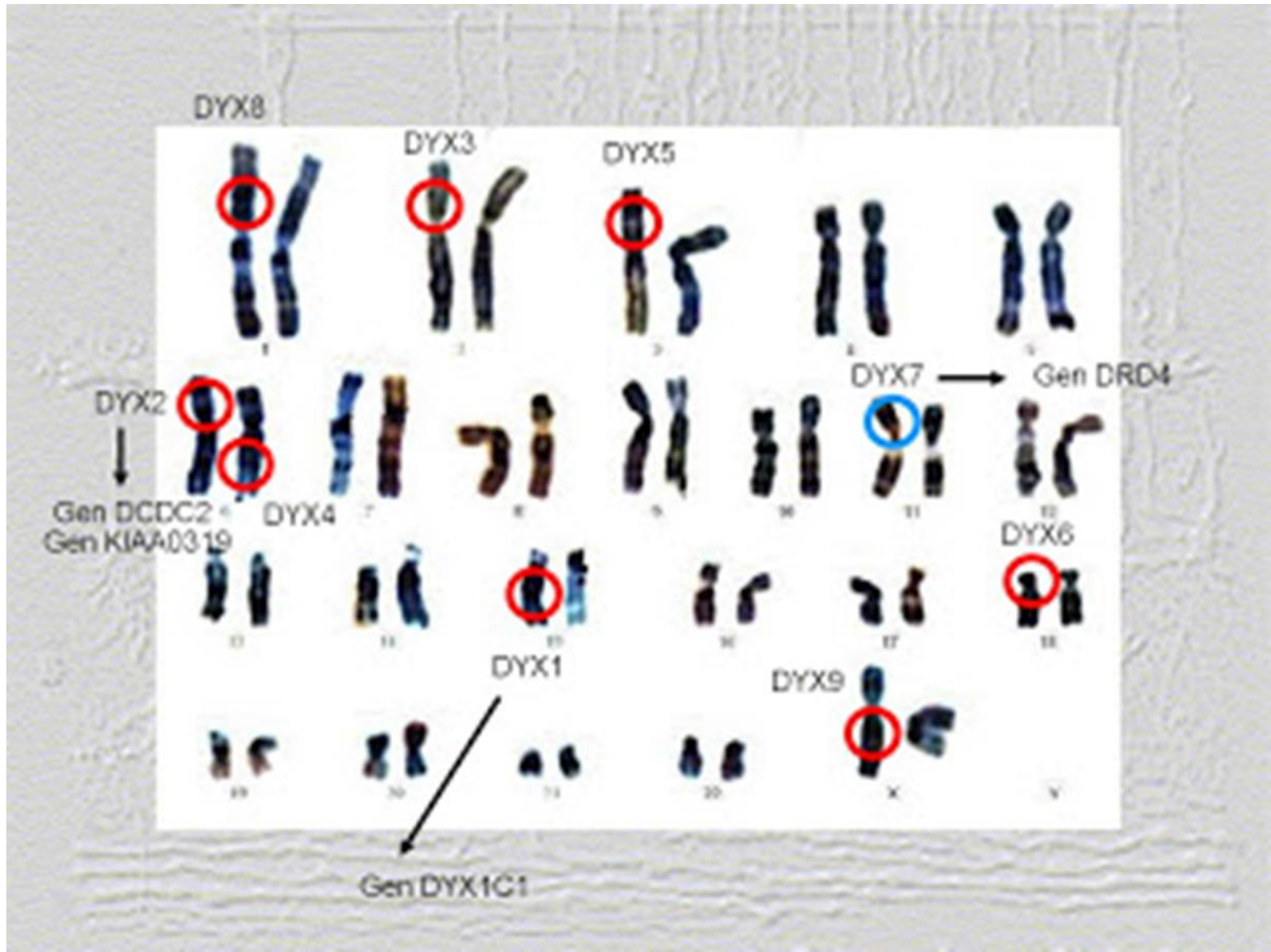
Neus Buisán Cabot

QUE HEM DE TENIR EN COMPTE DE LA DISLÈXIA

1r: La dislèxia és un trastorn **inesperat**,
permanent i resistent al tractament

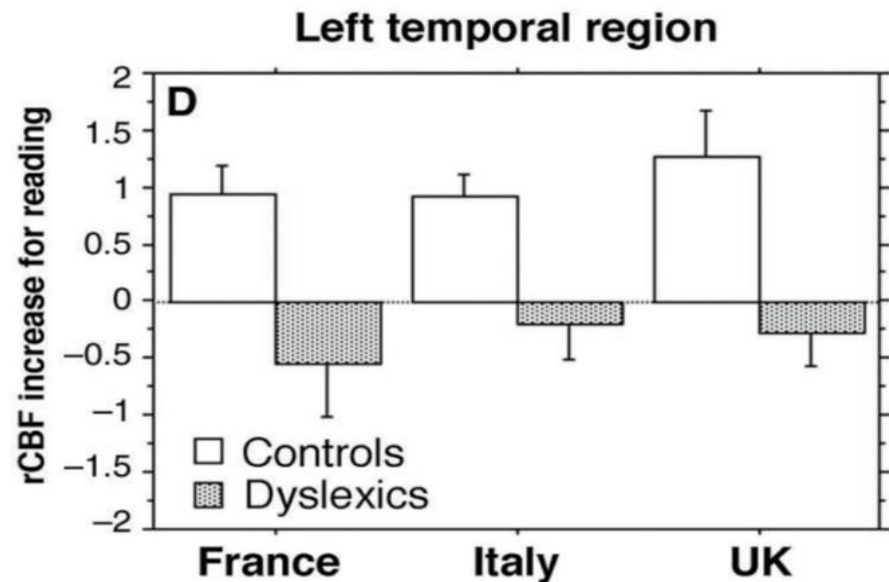
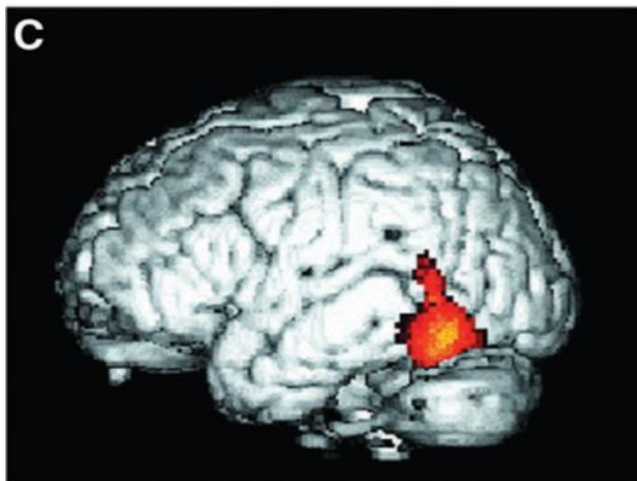
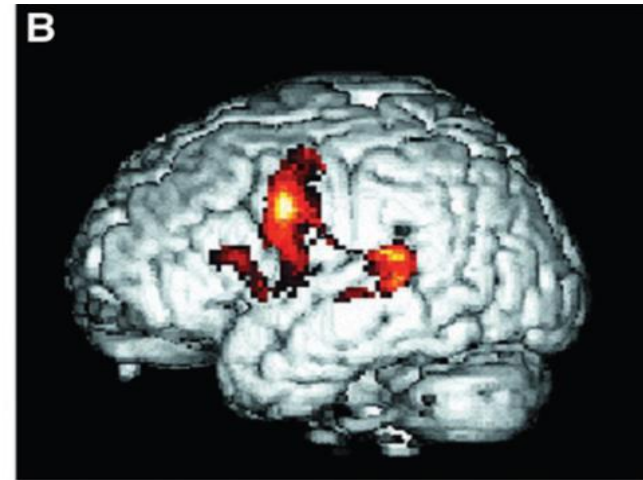
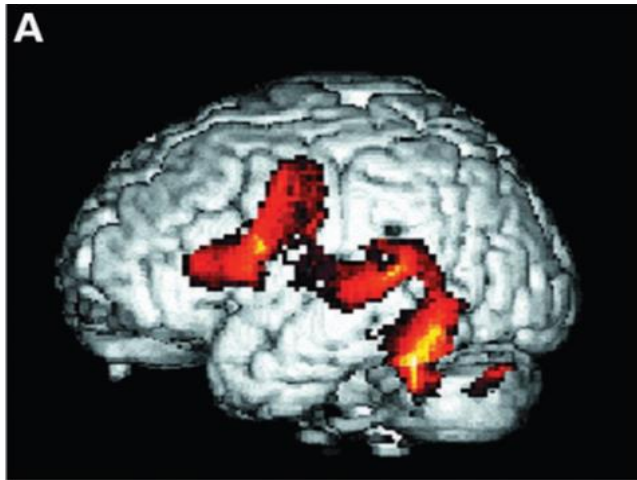
2n: Té una alta prevalença genètica

Dyslexia: Cultural Diversity and Biological Unity

E. Paulesu, et al. Science 291, 2165 (2001)

3r El seu origen és neurobiològic

NESE

necessitats específiques suport educatiu

NEE

Necessitats educatives especials- alumnat amb:

Discapacitat física

Trastorn greu de conducta

Discapacitat intel·lectual

Trastorn mental

Discapacitat sensorial
Visual
Auditiva

Malalties:
Degeneratives greus
i minoritàries

TEA. Trastorn de l'espectre de l'autisme

Alumnat amb trastorns d'aprenentatge o comunicació

Alumnat amb altes capacitats

Alumnat d'origen estranger amb NESE derivades de:

- Incorporació tardana al sistema educatiu
- Falta de domini de la llengua vehicular dels aprenentatges
- Escolaritat prèvia deficitària

Situacions socioeconòmiques i socioculturals desfavorides

Risc d'abandonament escolar prematur

l'equitat i la igualtat, **els alumnes seran atesos amb les mesures i suports que requereixin**. Quan parlem de mesures ens referim a accions i actuacions i quan parlem de suports a recursos personals, metodològics i materials i els ajuts contextuals i comunitaris.

- Els alumnes que requereixen exclusivament **mesures i suports universals**

MESURES I SUPORTS
UNIVERSALS

- Els alumnes que, a més, necessiten **mesures i suports addicionals**

MESURES I SUPORTS
UNIVERSALS

MESURES I SUPORTS
ADDITIONALS

- Els alumnes que sumen a les mesures i suports universals, els addicionals i **els intensius**

MESURES I SUPORTS
UNIVERSALS

MESURES I SUPORTS
ADDITIONALS

MESURES I SUPORTS
INTENSIVUS

NORMATIVA

- **RESOLUCIÓ ENS/1544/2013, de 10 de juliol. Art. 4**
- L'avaluació psicopedagògica es realitza per l'equip de l'EAP a l'educació primària i per l'orientador del centre a l'educació secundària obligatòria, al batxillerat i a la formació professional inicial i ensenyaments de règim especial, i conclou amb l'informe psicopedagògic.
- **DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, l'Art. 15:**
- Correspon als professionals dels EAP o als orientadors dels centres d'educació secundària efectuar l'avaluació psicopedagògica en col·laboració amb els docents del centre, i amb la participació dels pares, mares o tutors legals i de l'alumne.

Factors que fan preveure un millor pronòstic (PRODISCAT)

1. Una detecció precoç i una intervenció de qualitat:
 - **De qui i/o de què depèn?**
2. Bones habilitats de llenguatge oral:
 - **Observar**
3. Habilitats per mantenir l'atenció:
 - **Observar**
4. Un bon suport familiar i escolar
 - **Com proporcionen el suport escolar?**
 - **Com ens relacionem amb la família per que s'estableixi un bon suport familiar?**

1er EL ÉS CRIBRATGE IMPRESCINDIBLE

Proves psicopedagògiques d'aprenentatges
instrumentals : 1r i 2n nivell d'ESO. Canals, Ramon.
DL 2002.

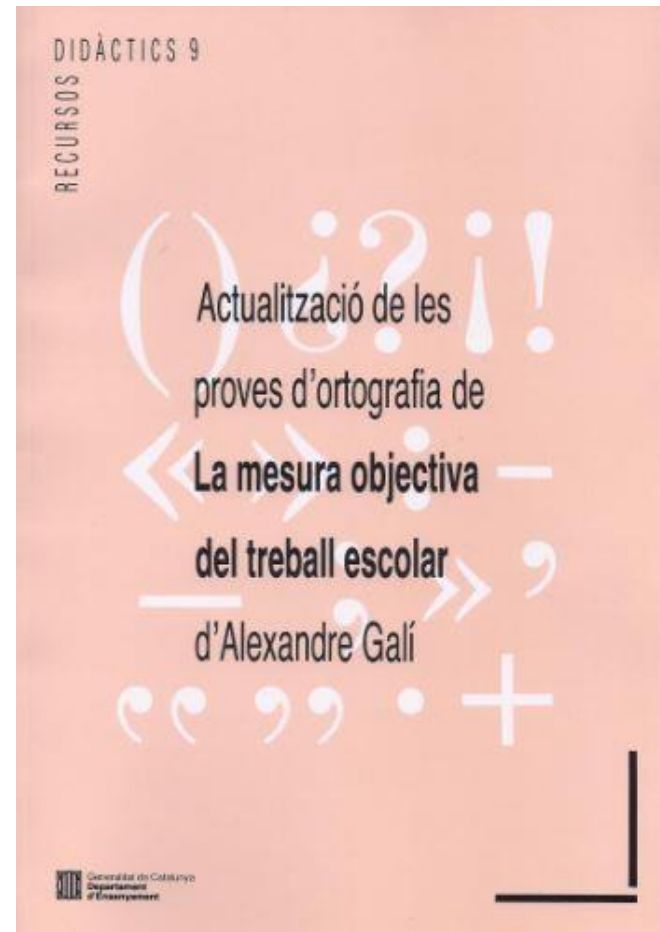
Puntuació típica	Comprensió lectora	Ortografia natural	Ortografia arbitrària	Rapidesa lectura
10	14	0	2	1730
9	13	1	4	1500
8	12		6	1358
7	11	2	8	1196
6	9		10	1044
5	7	3	13	892
4	6	5	16	740
3	4	7	18	588
2	2	9	20	436
1	1	11	22	284
0	0	13	25	132

Proves psicopedagògiques d'aprenentatges instrumentals : 1r i 2n nivell d'ESO. Canals, Ramon. DL 2002.

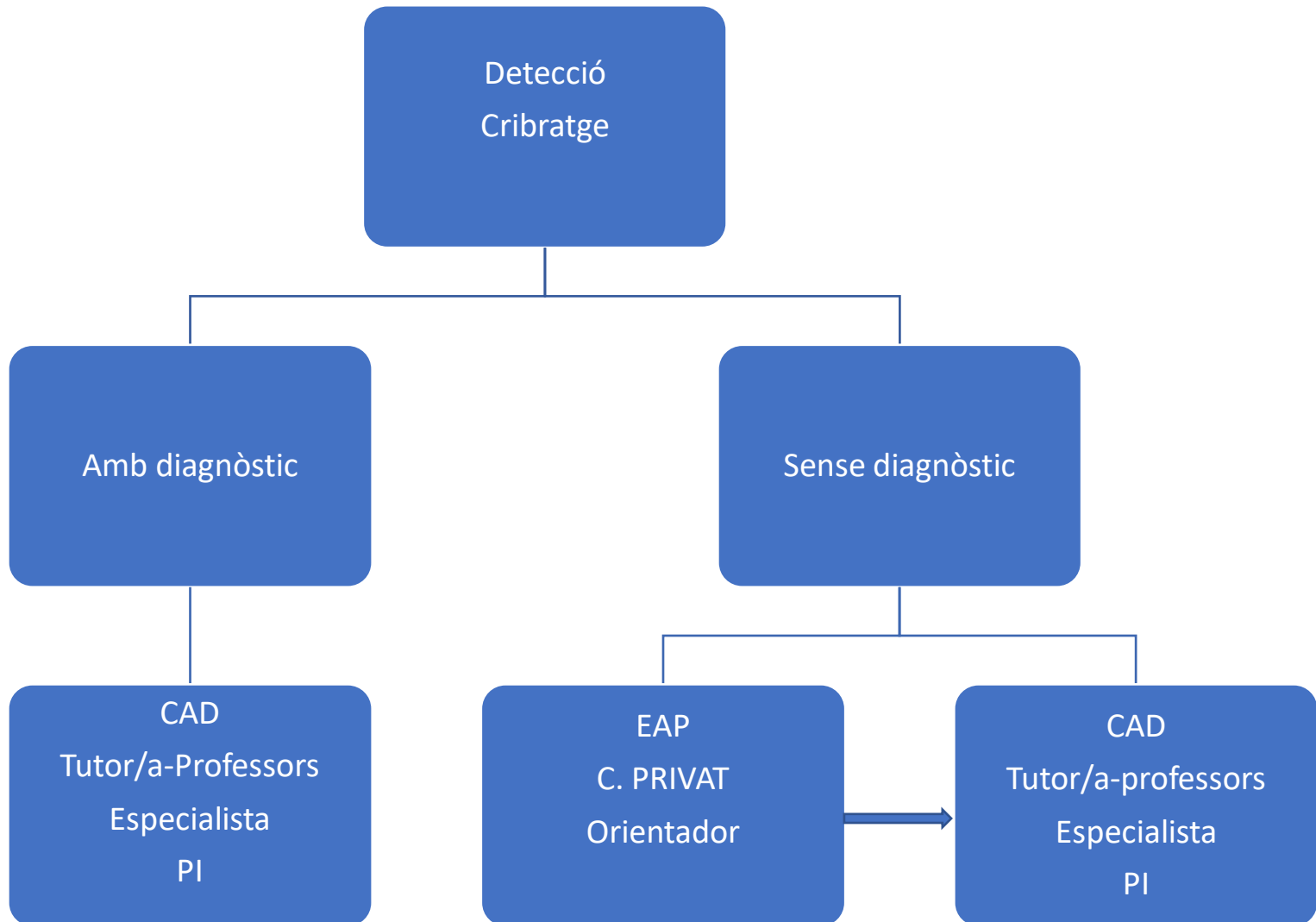
Puntuació típica	Comprensió lectora	Ortografia natural	Ortografia arbitrària	Rapidesa lectura
10	14	0	2	1730
9	13	1	4	1500
8	12		6	1358
7	11	2	8	1196
6	9		10	1044
5	7	3	13	892
4	6	5	16	740
3	4	7	18	588
2	2	9	20	436
1	1	11	22	284
0	0	13	25	132

Altres alternatives:

Les proves pedagògiques Alexandre Galí més Avaluació de la comprensió lectora. Proves ACL

PROCEDIMENT

ADAPTACIONS i/o PI

- 1r. Repassar l'expedient acadèmic anterior de l'alumne.
 - *Amb PI. 5è Pr: Se l'ha notat més cansada. Tot i les seves dificultats davant l'aprenentatge, va avançant. Reforçar sobretot la comprensió lectora i l'expressió escrita.*

ÀMBITS D'APRENENTATGE

ÀMBIT LINGÜÍSTIC

Comunicació oral. Comprensió lectora. Expressió escrita. Literària. Plurilingüe i intercultural.

Àrea de llengua catalana i literatura

Assoliment satisfactori

Cal seguir reforçant la comprensió lectora llegint una estona cada dia i l'expressió escrita construint frases o fent dictats preparats.

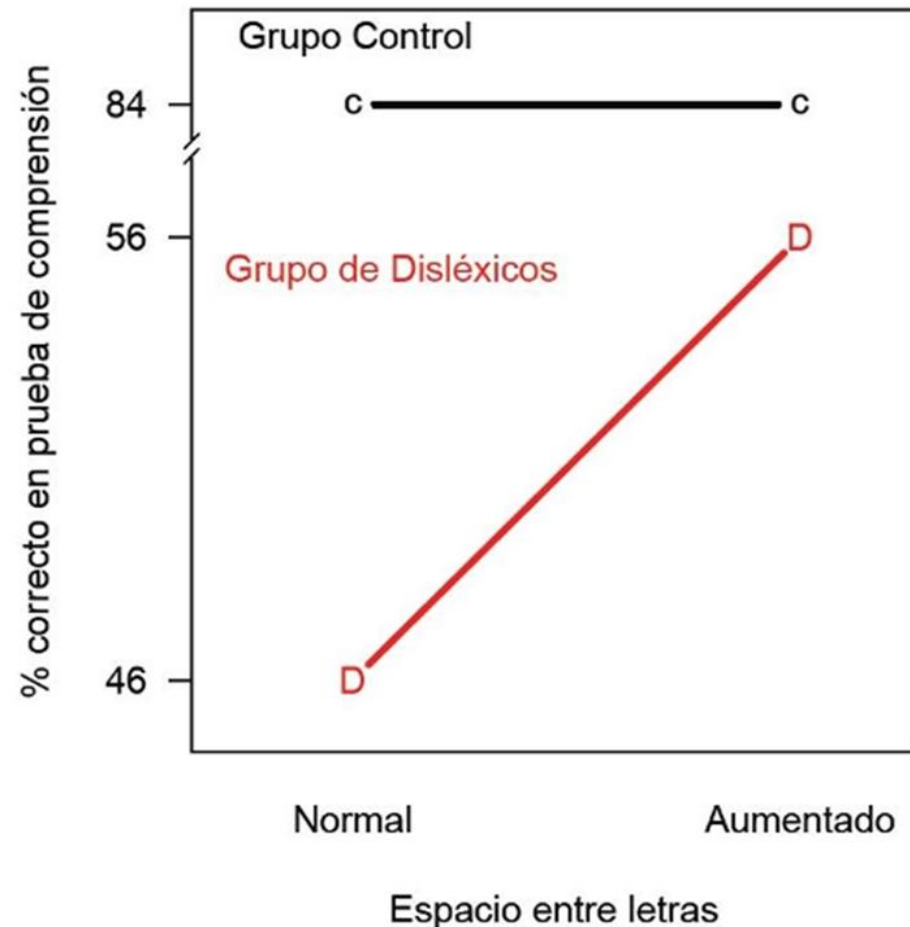
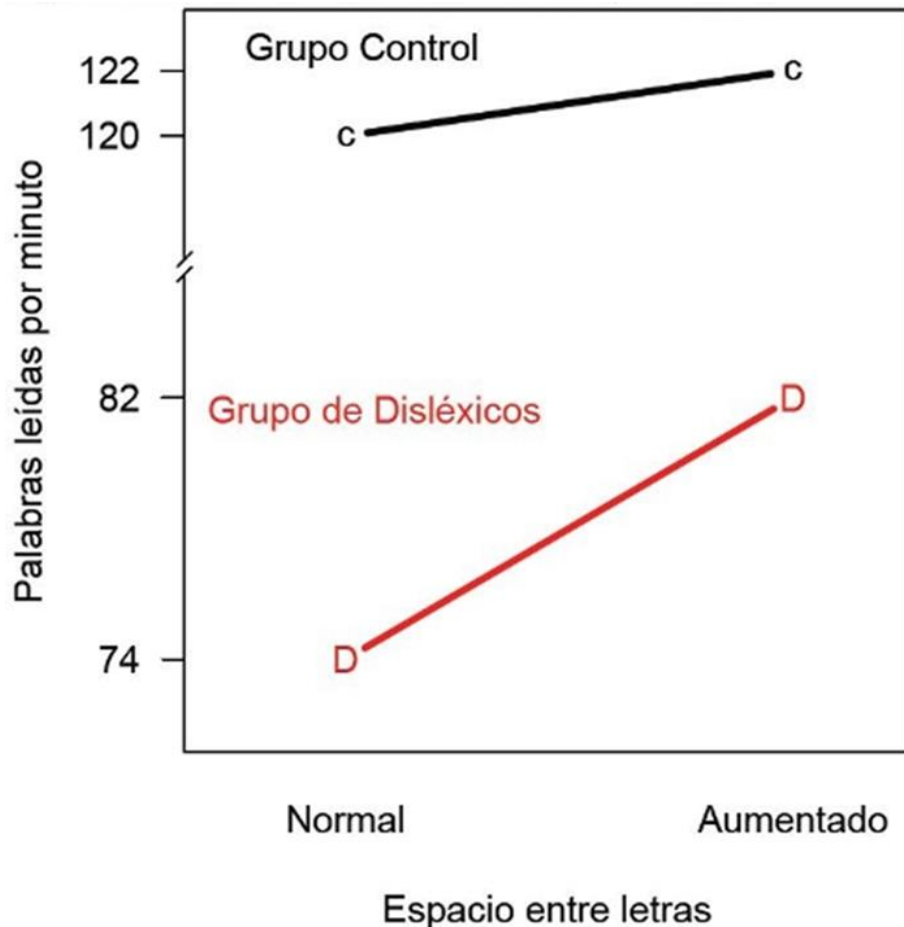
Àrea de llengua castellana i literatura

Assoliment satisfactori

Tot i que s'ha assolit amb un nivell satisfactori, cal reforçar l'àrea.

Un petit augment de l'espai entre lletres va afavorir la lectura per el nens amb dislèxia, tant en velocitat com en comprensió lectora. (Mesura universal)

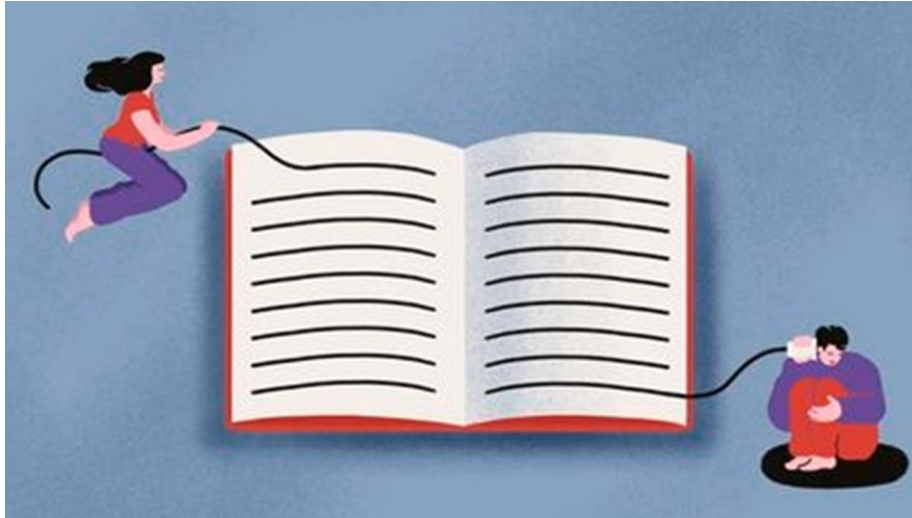
Panadero, V., Perea, M., y Gómez, P. (2012)

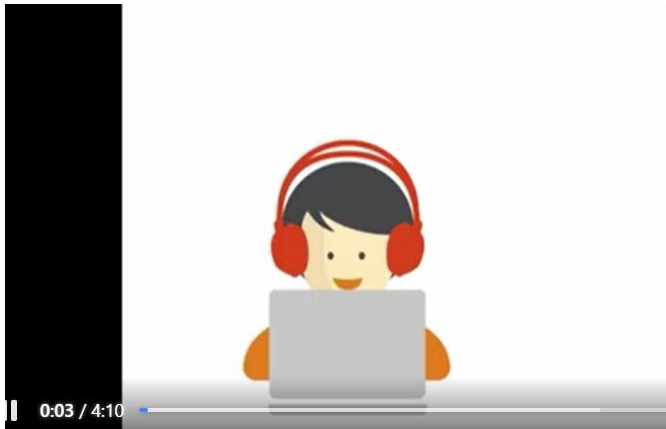
AUDIOLLIBRES LECTURA FÀCIL

PROGRAMES LECTORS I CORRECTORS ORTOGRÀFICS

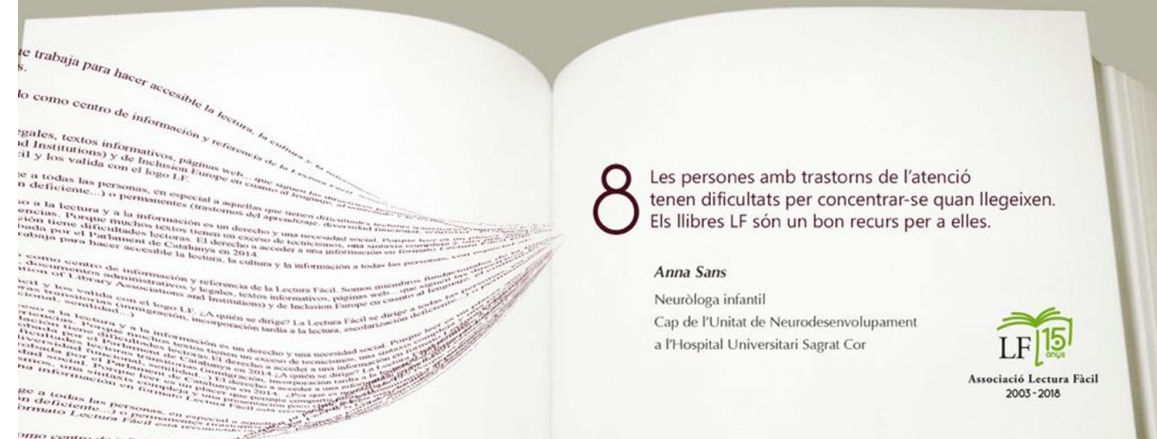
(Mesures addicionals)

SOFTCATALÀ

Motius de ser de la Lectura Fàcil

S'HA D'EVITAR

¡ Atención Adriana !
Cuando escribes te dejas palabras y
todavía las juntas.

Molt bé
Adriana!

T'has esforçat!

Dictat

Malamant

Has d'esduscar les
paraules

Et costa recordar
el vocabulari!

Jo crec que ho pots
fer més ràpid

No tenías ganas de
hacerlo pero tienes que
esforzarte

¡ Atención Adriana !
¡ Lo habíamos hecho
juntos!
Debes escribir más

Querida amiga,

Te echo en falta

Te engañen mucho a falta

¿Qué tal el primer día de cole? Te acuerdas cuando
nos vimos en Caldes de Malavilla? ¿Qué tal la familia? Mi hermana
Carol se fue a AMSTERDAM con mi madre y me trajo un
regalo muy chulo. Los días que estaban en AMSTERDAM
yo me fui a Sitges y me lo pasé muy bien. Yo soy a qué
trabajando y ayer y como una reunión buena un

deixar les motxelles a l'entrada, no
vam començar al pati i vam dir no treguem
les motxelles ens van fer passar per una
màquina de control i d'entrada ens van
portar a l'habitació però era un fin perquè
una havia d'anar a quart, però sort que
les meues que portava, van dormir amb nos. Erav:
Marta Clara, Marta Elisabet, Dagnès, Mariad,
Paula Paula.
Es va fer llarg el dia, va passar el hora
El següent dia ens vam div des quit l'esp

El ^{bon} ^{qui} ^{ha de}
És un ~~sos~~ en el qual la ~~para~~ te qui veure als
altres jugadors. Quan els ven te qui donar tres voltes
i perseguir~~los~~, fins que pillen a tots els que ~~juguen~~.
Si hi ha ~~un~~ que li ~~toquen~~ la 'loquema tots els que
estan jugant fins que no pillen a tots els que ~~juguen~~.
També pot saltar a tots els pillats si els ~~toquen~~
a tots

Continuant 7

Ortografia 3

5

Nota total:

8,25

Nota con faltas:

8,25 - 3 = 5,25

EXAMEN LENGUA I

Apellidos:

[REDACTED]

Curso: 2º Bach

TEXTO

ne, no goza de mucho prestigio esto del corazón. Es una
paña, la prensa del corazón es sinónimo de amarillismo
vanidades y miserias. La gran paradoja es que esa
te de los medios de comunicación. Eso sí, los clínicos
periodismo parece que tenemos 12 políticamente
e las letanías del "incorrecto" es combatir
uy sentimentales, pero una cosa es combatir
sentimientos. Una
resión:

PRODICAT ESO

Referent a les diferents matèries curriculars.
Adaptacions.

- L'ampliació del seu vocabulari tècnic està condicionada per les dificultats de la lectura. Es **recomana** elaborar diccionaris personalitzats per enriquir el vocabulari.
- Corregir únicament les faltes d'ortografia que s'estiguin treballant a classe o les prèviament pactades amb l'alumne.
- Adaptar el contingut del text, simplificant el vocabulari i/o l'estructura sintàctica.
- Tenir com a suport en els exàmens, el vocabulari tècnic i específic de la matèria treballada.

NO DEMANAR EJERCICIOS IMPOSSIBLES

Elige la oración que no contenga errores ortográficos:

- ☒ A Seguro que en el pueblo disfrutas jugando al balompie.
- ☐ B El entrevistador quería saber cuantas horas veo la televisión.
- ☒ C Tímidamente, Andrés se sentó en un tronco a escuchar la historia.
- ☒ D Él es el decimoseptimo de la lista.

Análisis sistemático de la relación entre dislexia y ansiedad

Mercedes Isabel Rueda Sánchez 2017
Universidad de Salamanca

- **Els resultats mostren que els alumnes dislèctics presenten major nivells d'ansietat que aquells que no presenten aquest trastorns de llenguatge**

Barreras para el Aprendizaje y la Participación en la Escuela del Alumnado con Dislexia: Voces de Familias

Revista Internacional de Educación para la Justicia Social, 2019, 8(2), 113-130

<https://doi.org/10.15366/riejs2019.8.2.006>

Dolors Forteza. Laura Fuster. Francisca Moreno-Tallón. Universitat de les Illes Balears

- Els resultats mostrant como principals barreres:
 1. La falta de comunicació eficient escola-família
 2. Metodologies de aula que per la seva naturalesa magnifiquen les dificultats en la lectura y la escriptura
 3. L'impacte emocional produït por l'absència de respostes a las necessitats de l'alumnat amb dislèxia.

- Visibilitzar aquestes barreres és un compromís amb el dret a una educació de qualitat per i amb tots en la educació obligatòria.

RELACIÓ FAMÍLIA ESCOLA

- L'escola ha de ser oberta, un lloc de trobada respectuós, democràtic i participatiu que ofereixi oportunitats i espais on les famílies puguin participar, intercanviar i compartir amb el professorat (Diari de l'Educació)
- **L'acció tutorial compartida**, entesa com la corresponsabilitat educativa entre la família i el centre educatiu, ha de afavorir l'aprenentatge. La col·laboració en el procés educatiu dels fills i el compromís amb l'institut és fonamental per l'objectiu comú: l'èxit educatiu.
(<https://educacio.gencat.cat/>)

COMUNICACIÓ AMB LA FAMÍLIA

Podem reflexionar conjuntament?

Prodiscat Pediàtric

10-11 anys		
1. Hi ha antecedents familiars de dificultats escolars (especialment de lectura i/o escriptura/ortografia,...)	si	no
2. Té antecedents de problemes de parla i de llenguatge	si	no
3. Durant la lectura, es manifesten símptomes de neguit/ansietat o rebuig	si	no
4. Presenta una lectura massa lenta i/o amb massa errors	si	no
5. Té dificultats per entendre els problemes matemàtics escrits	si	no
6. Comet moltes faltes d'ortografia respecte al grup classe	si	no
7. Presenta dificultats per exposar les idees per escrit	si	no
8. Té poca habilitat per buscar paraules al diccionari	si	no
9. Presenta dificultats per recordar les taules de multiplicar	si	no
10. Presenta baixa autonomia en les tasques escolars	si	no
11. La seva expressió oral és significativament més rica que l'escrita	si	no

PRODISCAT

Data de naixement..... Data de valoració

Nom del tutor

ETAPA	ÍTEMS	SÍ	NO
SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA - ESO	Aspectes generals		
	1. Té antecedents familiars amb dificultats de lectura i escriptura		
	2. Mostra discrepància entre el rendiment cognitiu i l'acadèmic		
	3. Es dóna una diferència significativa entre el treball oral i l'escrit		
	4. S'observa discrepància entre la comprensió lectora i la comprensió oral		
	5. Presenta un decalatge entre l'esforç i els resultats		
	6. Presenta un rendiment acadèmic fluctuant		
	Aspectes específics		
	7. Presenta dificultats d'accés al lèxic quan parla		
	8. Mostra dificultats per sintetitzar el que vol explicar		
	9. Té dificultats per narrar i organitzar experiències		
	10. Li costa retenir una sèrie de consignes orals		
	11. La seva lectura és lenta respecte del grup classe		
	12. Quan llegeix fa errors de repetició, rectificacions, substitucions...		
	13. Té dificultats per llegir paraules d'ús poc freqüent		
	14. Evita llegir en públic		
	15. Li costa entonar quan llegeix. No respecta les pauses		
	16. Obté resultats baixos en les proves de selecció múltiple		
	17. La seva lectura és poc eficaç per a l'estudi		
	18. Mostra dificultats per extreure la idea principal d'un text		
	19. Presenta dificultats de comprensió lectora		
	20. Té una escriptura descuidada i en ocasions il·legible		
	21. Evita escriure sempre que sigui possible		
	22. Presenta errors ortogràfics propis d'etapes molt inferiors		
	23. Té dificultat per prendre apunts		
	24. Li costa planificar i redactar textos		
	25. Les seves respostes escrites són pobres i inacabades		

Marqueu SÍ o NO segons correspongui

Quins són els elements clau per millorar la relació entre famílies i escola?

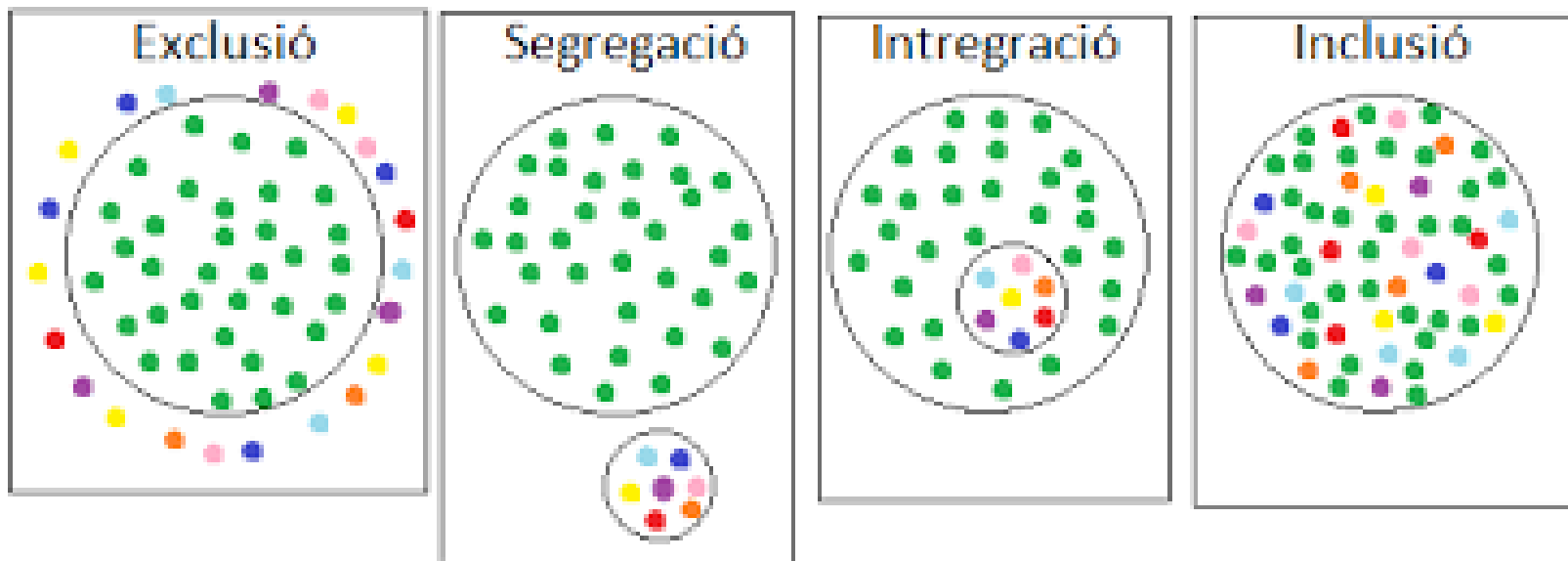
- Crear ponts de confiança
- Tenir una mirada respectuosa i sense judici.
- Comprendre els models i dinàmiques familiars.
- Tenir present la responsabilitat compartida entre família i escola
- **És feina dels docents obrir l'escola i permetre l'intercanvi de reflexions i la participación de les famílies.**

Cinc barreres principals que dificulten la relació amb les famílies (“Escola, família i comunitat” de Jordi Collet i l’Antoni Tort)

- Considerar que les famílies i la comunitat no formen part de l’escola.
- Creure que els mestres tenim la raó sobre com educar i els únics amb quelcom a comunicar.
- Seleccionar continguts que no incloguin les diversitats culturals familiars.
- No tenir en compte a les famílies menys comunicatives o menys visibles.
- No entendre les desigualtats socials de les famílies com una barrera important.

QUE ENS DIUEN LES FAMÍLIES?

- Li van robar i ens van robar la seva infantesa que hauria haver sigut molt més alegre.
- Ens falten eines per ajudar-lo i per afavorir la seva confiança. Estem molt preocupats.
- Va començar a passar-ho molt malament, no volia anar a l'escola, plorava i em demanava que no li portes.
- Aquests darrers anys han sigut molt dolents econòmicament, vam haver de deixar la logopeda
- Li exigíem i el renyàvem tant!!!

- Els Trastorns de l'Aprenentatge no són una sentència cap al fracàs; amb una detecció precoç, un aprenentatge adaptat i un suport adequat no hi ha raó per fixar límits.

Sheldon H. Horowitz, Ed.D., Director of LD
Recurses National Center for Learning Disabilities

MOLTES GRÀCIES

www.acd.cat
contacta@acd.cat

